

Raad voor de
rechtspraak

Begrotingsvoorstel 2021

Raad voor de rechtspraak
Begrotingsvoorstel 2021

Raad voor de rechtspraak

Begrotingsvoorstel 2021

15 september 2020

Inhoudsopgave

	Samenvatting	4
1	Inleiding	6
2	Beleidsmatige ontwikkelingen	7
2.1	Beleidsdoelen van de Rechtspraak	8
2.2	Financiën op orde	11
3	Wijziging van de productiegerelateerde bijdrage	13
3.1	Wijze van berekening	13
3.2	Productievoorstel	13
3.3	Budgettaire consequenties productiegerelateerde bijdrage	14
3.4	Prognoses en de coronacrisis	15
4	Bijdrage voor gerechtskosten	17
5	Bijdrage voor overige kosten	18
5.1	Megazaken	18
5.2	College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb)	19
5.3	Bijzondere kamers	19
6	Bijdrage voor niet-Besluit financiering rechtspraak (BFR) 2005 taken	21
7	Aanvraag leenfaciliteit	22
8	Samenvattend begrotingsvoorstel voor de Rechtspraak	23
8.1	Ontwikkeling eigen vermogen	23
9	Doorlooptijden	25

Samenvatting

De effecten van het coronavirus en de maatregelen die door het kabinet zijn genomen om verspreiding van het virus tegen te gaan, zijn groot geweest. De Rechtspraak heeft juist in deze moeilijke tijd grote flexibiliteit en creativiteit getoond in het verzekeren van de rechtsgang. In de laatste weken van maart bedroeg het aantal afgehandelde zaken 70 procent van het aantal in dezelfde periode in 2019. Omdat zittingen fysiek vaak niet konden doorgaan, werden verschillende alternatieven in de praktijk gebracht.

Het is denkbaar dat de coronacrisis ook in 2021 directe gevolgen zal hebben voor de productie van de Rechtspraak. De Tweede Kamer is in een brief van 25 juni jl. geïnformeerd over de genomen maatregelen in de strafrechtketen als gevolg van het coronavirus. Met het Ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) zijn afspraken gemaakt over de financiële consequenties van deze aanpak.

De Rechtspraak brengt zo goed mogelijk in kaart wat extra nodig is om de opgelopen achterstanden als gevolg van de coronacrisis in de andere rechtsgebieden dan straf zo snel mogelijk af te handelen. Te denken valt aan het ten dele afhandelen via het beleid zoals dat is opgesteld in het programma Tijdige rechtspraak.

De Raad voor de rechtspraak (de Raad) en de presidenten van de gerechten werken in de periode 2020–2022 gezamenlijk aan het behalen van doelen ten aanzien van de volgende beleidsthema's:

Onder de noemer *Tijdige rechtspraak* pakken de gerechten in de periode 2020–2023 het wegwerken van achterstanden op, gaan ze slimmer roosteren en plannen en vergroten ze de voorspelbaarheid van het moment waarop uitspraak wordt gedaan door bijvoorbeeld betere communicatie met partijen. Uitgangspunt waren de al bestaande achterstanden; achterstanden als gevolg van de coronacrisis worden ook opgepakt.

De Rechtspraak werkt aan *Versterking van personeelsbeleid, waaronder gerechtsoverstijgende personeelsplanning*. Om alle rechtszaken de komende jaren te kunnen blijven behandelen, is het belangrijk dat de capaciteit en deskundigheid zowel Rechtspraakbreed als op individueel gerechtsniveau structureel op orde worden gehouden.

De besturing van de Rechtspraak is, binnen de bestaande wettelijke kaders, anders georganiseerd met als doel een duidelijke koers en duidelijke besluitvorming. In een *effectieve organisatiecultuur* zijn eigenaarschap, reflectie, omgevingsbewustzijn, gemeenschappelijke werkwijzen en samenwerking belangrijke elementen.

Ten behoeve van *verbetering van de informatievoorziening* wordt in 2021 verder gewerkt aan digitale toegankelijkheid. Ook wordt vanuit de informatievoorziening een bijdrage geleverd aan de verbetering van doorlooptijden. Daarnaast komt er voor alle rechtsgebieden een generiek digitaal werkdossier beschikbaar.

Ondermijnende criminaliteit

Eind 2019 heeft het kabinet de contouren geschetst van het brede offensief tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit. De Rechtspraak werkt daar als ketenpartner aan mee. Daarnaast is overeengekomen om in Vlissingen een extra beveiligde zittingsruimte te realiseren en zal de Bunker in Amsterdam-Osdorp worden vervangen.

Mutaties

In dit begrotingsvoorstel 2021 wordt aangegeven welke middelen nodig zijn om de taken van de Rechtspraak te kunnen uitvoeren. Het begrotingsvoorstel bevat tevens wijzigingsvoorstellen voor het uitvoeringsjaar 2020. Onderstaand worden de financiële mutaties voor 2020–2025 weergegeven ten opzichte van de stand van de begroting 2020 van het Ministerie van JenV.

Tabel 1 Begrotingsvoorstel Rechtspraak 2021
x € 1.000

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Bijdrage JenV-begroting 2020	1.023.674	1.030.369	1.030.988	1.034.586	1.022.974	1.022.974
mutaties:						
Productiegerelateerde bijdrage	5.265	3.175	- 3.076	- 933	3.829	1.785
Vaste kosten	0	0	0	0	0	0
Gerechtskosten	1.672	1.682	1.576	1.508	1.514	1.503
Megazaken straf	851	851	851	851	851	851
Niet BFR	0	0	0	0	0	0
Ondermijnende criminaliteit	1.125	2.580	1.680	1.800	1.800	1.800
Afdoen corona-achterstanden		pm	pm	pm		
Totaal gevraagd bijdrage MvJ&V	1.032.587	1.038.656	1.032.020	1.037.812	1.030.968	1.028.914
Mutatie t.o.v. beschikbaar	8.913	8.287	1.032	3.226	7.994	5.940

In dit begrotingsvoorstel zijn de aantallen zaken opgenomen van de ketenbrede capaciteitsbehoefte zoals het Ministerie van JenV die eind 2019 heeft vastgesteld. Volgens deze instroomprognoses is de verwachting dat de zaakontwikkeling bij de Rechtspraak en de daaruit voortvloeiende capaciteitsbehoefte vanaf 2021 in grote lijnen ongeveer gelijk zal blijven met 2020. In 2021 zijn ten opzichte van 2020 meer middelen beschikbaar voor het wegwerken van achterstanden.

Het hanteren van de ramingen uit 2019 betekent wel dat de gevolgen van de uitbraak van het coronavirus op de capaciteitsbehoefte niet zijn meegenomen in de aantallenprognoses. Met het ministerie is afgesproken dat in het najaar een geactualiseerd PMJ zal worden opgesteld en dat dan bekeken wordt of er aanleiding is om de begroting hierop aan te passen.

Eigen vermogen

Het jaar 2019 werd afgesloten met een negatief eigen vermogen van 49 miljoen euro. Dit is aangevuld door het ministerie tot 0 euro. Door het effect van de coronamaatregelen verwacht de Rechtspraak in 2020 een negatief resultaat. Dit komt vooral door de minderproductie in de weken van de intelligente lockdown in het voorjaar van 2020 en de blijvende beperkende maatregelen. Met het ministerie is afgesproken dat de hardheidclausule wordt toegepast met betrekking tot de minderproductie als gevolg van de uitbraak van het coronavirus.

1 Inleiding

In deze meerjarenbegroting, die gebaseerd is op de PMJ-prognose van december 2019, geeft de Rechtspraak aan welke activiteiten zij in de jaren 2020–2025 wil verrichten en welke middelen daarvoor nodig zijn. Sinds 2020 wordt de bekostiging van de Rechtspraak naast een lumpsumbijdrage voor de vaste kosten gebaseerd op een productiegerelateerde bijdrage.

Voor de periode 2020–2022 zijn met de Minister voor Rechtsbescherming prijsafspraken gemaakt over aanvullende financiering. Het begrotingsvoorstel voldoet aan de afspraken die de Minister en de Raad hebben gemaakt over begrotings- en verantwoordingsinformatie.

In de begroting van het Ministerie van JenV voor 2021 (september 2020) zal de Minister voor Rechtsbescherming aangeven welke middelen hij van plan is bij de begrotingswet beschikbaar te stellen aan de Rechtspraak. Indien dit bedrag afwijkt van het bedrag in dit begrotingsvoorstel, geeft de Minister gemotiveerd aan waarom dit het geval is. Vervolgens geeft de Rechtspraak in het jaarplan 2021 aan welke activiteiten worden ondernomen met de middelen die de Minister voor Rechtsbescherming op basis van de begrotingswet feitelijk ter beschikking stelt. In dit begrotingsvoorstel 2021 worden ook wijzigingsvoorstellen opgenomen voor het lopende uitvoeringsjaar 2020.

Leeswijzer

Dit begrotingsvoorstel is als volgt opgebouwd:

In hoofdstuk 2 wordt gestart met de beleidsmatige ontwikkelingen. De financiële bijdrage van het Ministerie van JenV aan de Raad bevat conform het Besluit financiering rechtspraak (BFR) 2005 6 onderdelen: een bijdrage voor kosten van het primair proces, een bijdrage voor overhead, huisvestingsgerelateerde kosten en kosten in centraal beheer, een bijdrage voor gerechtskosten en een bijdrage voor overige kosten. In de hoofdstukken 3, 4 en 5 worden voor elk van deze onderdelen voorstellen gedaan.

Hoofdstuk 6 heeft betrekking op de werkzaamheden van de Rechtspraak die niet voortvloeien uit de Wet op de rechterlijke organisatie en het BFR 2005. Hoofdstuk 7 heeft betrekking op de leenfaciliteit. In hoofdstuk 8 wordt het totale begrotingsvoorstel gepresenteerd en wordt de verwachte ontwikkeling van het eigen vermogen geschetst. In hoofdstuk 9 worden de nieuwe standaarden voor doorlooptijden opgenomen.

2 Beleidsmatige ontwikkelingen

Op het hoogtepunt van de coronacrisis gingen de meest urgente zaken door. Zij konden weliswaar vaak fysiek niet doorgaan, maar er werden andere mogelijkheden gevonden om deze meest urgente zaken toch te behandelen.

Ook tijdens de coronacrisis heeft altijd centraal gestaan dat de samenleving zo goed mogelijk bediend moest worden. Een goed voorbeeld zijn de afspraken die zijn gemaakt om de opgelopen achterstanden binnen het strafrecht weg te werken. Rechtbanken en gerechtshoven gaan tijdelijk meer strafzaken enkelvoudig afdoen, (gepensioneerde) rechters en raadsheren boven de leeftijdsgrens van 70 gaan weer zaken behandelen en de openingstijden van rechtsgebouwen worden waar nodig verruimd.

Met het Ministerie van JenV is afgesproken dat voor 2020 in alle rechtsgebieden als gevolg van de coronacrisis de zogenoemde hardheidsclausule van toepassing wordt verklaard. Dit houdt in dat hoewel er minder zaken worden afgehandeld dan afgesproken, de Raad geen storting in de egalisatierekening hoeft te doen en het budget van de Rechtspraak ongewijzigd blijft. Ook in 2021 is het denkbaar dat sprake zal zijn van directe gevolgen van de coronacrisis voor de productie van de Rechtspraak.

De Rechtspraak brengt zo goed mogelijk in kaart wat extra nodig is om de opgelopen achterstanden als gevolg van de coronacrisis in de andere rechtsgebieden dan straf zo snel mogelijk af te handelen. Waar mogelijk zal hierbij gebruik worden gemaakt van de inzichten uit het programma Tijdige rechtspraak. Aangezien de PMJ-raming nog van voor de coronacrisis dateert is met het ministerie afgesproken dat in het najaar een geactualiseerd PMJ zal worden opgesteld en dat dan bekeken wordt of er aanleiding is om de begroting hierop aan te passen.

De Rechtspraak staat ten dienste van de samenleving en legt zich in deze rol ook in 2021 toe op onafhankelijke, onpartijdige, integere en professionele rechtspraak. Daarbij sluit zij nauw aan bij behoeften van rechtzoekenden en de samenleving.

In 2021 legt de Rechtspraak extra nadruk op een aantal thema's om haar rol in de samenleving te kunnen blijven vervullen. Zo pakt de Rechtspraak te lange doorlooptijden aan en biedt zij rechtzoekenden daarover sneller duidelijkheid. De digitale toegang tot de rechter wordt verbeterd. Ook wordt rechtspraak effectiever ingezet: dicht bij de mensen die om een oordeel van de rechter vragen. Om de kwaliteit van het rechtspreken hoog te houden, wordt ook ingezet op organisatorische verbeteringen, zoals de versterking van het personeelsbeleid en verbetering van de besturing. Innovatie krijgt speciale aandacht en digitale toepassingen moeten de onderlinge samenwerking verbeteren.

Dit begrotingsvoorstel beschrijft de beleidsdoelen die de Rechtspraak heeft geformuleerd op basis van bestuurlijke afspraken. Deze betreffen de afspraken uit het prijsakkoord die met de Minister voor Rechtsbescherming zijn gemaakt voor de periode 2020–2022. Daarnaast is het beleid van de Rechtspraak gebaseerd op de Agenda van de Rechtspraak en mede tot stand gekomen op basis van de visitatie door een onafhankelijke commissie van de gerechten in 2018.

2.1 Beleidsdoelen van de Rechtspraak

De Raad en de presidenten van de gerechten werken in 2021 gezamenlijk aan het behalen van doelen op de volgende beleidsthema's zoals die zijn vastgelegd in de Uitvoeringsagenda 2020–2022:

1. Verbetering van doorlooptijden en het wegwerken van achterstanden;
2. Versterking van personeelsbeleid, waaronder gerechtsoverstijgende personeelsplanning;
3. Een effectievere organisatie (-cultuur);
4. Verbetering van de informatievoorziening.

Hieronder volgt een nadere toelichting per beleidsthema.

1. Verbetering van doorlooptijden en het wegwerken van achterstanden

De doorlooptijden van procedures en de voorspelbaarheid ervan voor rechtzoekenden verdienen verbetering. In 2018 werd daarom gestart met een project dat zich richtte op deze doelstelling. Dat resulteerde eind 2019 in de formulering van standaarden voor doorlooptijden. Met deze standaarden is per zaaksoort bepaald hoelang een stap in een rechtszaak mag duren. Op deze manier hebben rechters meer handvatten voor doorlooptijdverkorting en weten rechtzoekenden beter waar zij aan toe zijn. In hoofdstuk 9 is een tabel met nieuwe standaarden voor doorlooptijden opgenomen.

Nu is het zaak om de geformuleerde standaarden ook na te leven. Onder de noemer Tijdige rechtspraak werken de gerechten in 2021 verder aan het wegwerken van achterstanden, aan het slimmer roosteren en plannen en aan het vergroten van voorspelbaarheid van het moment waarop uitspraak wordt gedaan door bijvoorbeeld betere communicatie met partijen. Daarbij werken de gerechten samen met ketenpartners en andere partijen die invloed kunnen hebben op doorlooptijden. Daarnaast worden aanvullende maatregelen om doorlooptijden nog verder te verbeteren onderzocht, uitgewerkt en waar mogelijk toegepast.

Voor het wegwerken van (corona)achterstanden in de strafketen zijn afzonderlijke afspraken gemaakt. Ook voor de andere rechtsgebieden worden achterstanden als gevolg van de coronacrisis geïnventariseerd en worden plannen gemaakt om ze weg te werken.

2. Versterking van personeelsbeleid, waaronder gerechtsoverstijgende personeelsplanning

Om de kwaliteit van het rechtspreken hoog te houden en alle rechtszaken de komende jaren te kunnen blijven behandelen, is het belangrijk dat de capaciteit en deskundigheid zowel Rechtspraakbreed als op het niveau van individuele gerechten structureel op orde worden gehouden. De Rechtspraak zet daarom in op gerechtsoverstijgende personeelsplanning, met als doel inzicht te verwerven in de samenstelling van het personeelsbestand en de meerjarige personeelsbehoefte. Op die manier kan de Rechtspraak de komende jaren aan onze maatschappelijke opdracht blijven voldoen. Om te komen tot een optimale inzet van capaciteit, kunde en expertise, werkt de Rechtspraak over gerechtsgrenzen heen. De Rechtspraak gaat ook een brede analyse uitvoeren van organisatorische en maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de vraag naar rechters en (juridisch) medewerkers.

De Rechtspraak wil een aantrekkelijke werkgever blijven. Zij heeft daarbij te maken met personele uitdagingen als gevolg van demografische en in- en externe ontwikkelingen. De laatste zijn een verwachte uitstroom als gevolg van natuurlijk verloop, werken conform de professionele standaarden en het beheersen van de werkdruk. Daarnaast is de arbeidsmarkt volop in beweging en veranderen werving en selectie. Daarom zal de Rechtspraak zich met een gemoderniseerde strategie herpositioneren op de arbeidsmarkt. De communicatie-uitingen op de arbeidsmarkt worden hierop aangepast.

Ook spant de Rechtspraak zich de komende jaren in voor de loopbaanontwikkeling van gerechtsambtenaren. Juridisch medewerkers, administratief medewerkers en medewerkers bedrijfsvoering zijn van essentieel belang voor het functioneren van de Rechtspraak. Het is zaak dat deze functie-groepen duurzaam inzetbaar zijn en blijven in een veranderende organisatie en omgeving.

Vanaf het najaar van 2020 zullen gepensioneerde rechters tot hun 73ste worden ingezet bij het wegwerken van de door de coronacrisis ontstane achterstanden. De spoedwet waarin tijdelijk mogelijk wordt gemaakt dat rechters en raadsheeren opnieuw worden benoemd tot plaatsvervanger na hun 70ste, is op 15 juli jl. in werking getreden.

3. Een effectievere organisatie (-cultuur)

Om haar rol in de samenleving te kunnen blijven vervullen op basis van een heldere koers en duidelijke besluitvorming, zal de besturing van de Rechtspraak, binnen de bestaande wettelijke kaders, anders worden georganiseerd. Een effectieve organisatiecultuur draagt bij aan kwalitatief goede rechtspraak. Belangrijke elementen zijn eigenaarschap, reflectie, omgevingsbewustzijn, gemeenschappelijke werkwijzen en samenwerking. Binnen de informatievoorziening (IV) is de oriëntatie hierop vergevorderd en is inmiddels sprake van een IV-governance. De inzichten uit de IV-governance worden meegenomen bij de inrichting van andere vormen van besturing. Daarnaast krijgt een nieuwe bestuurlijke aanpak binnen het strafrecht en op het gebied van innovatie vorm.

De dynamiek in de strafrechtketen vraagt vaak om snelle besluitvorming. De Rechtspraak vindt het belangrijk om als betrouwbare ketenpartner adequaat op die dynamiek in te spelen en om tijdig een standpunt in te nemen over actuele onderwerpen. Dat geeft partijen en de samenleving duidelijkheid. Ook is het van belang dat vertegenwoordigers van de Rechtspraak in de diverse overleggen in de strafrechtketen met elkaar een eenduidig standpunt innemen. In de nieuwe besturing moeten deze zaken hun plek krijgen. Daarnaast worden werkprocessen in de samenwerking met het Openbaar Ministerie (OM) aangescherpt.

De Rechtspraak beproeft op veel plaatsen binnen haar organisatie innovatieve werkwijzen. Door de oprichting van een Regiegroep Innovatie, met daaronder het Platform Innovatieve Projecten (PIP), zorgt de Rechtspraak ervoor dat tussen de verschillende initiatieven voldoende samenhang bestaat en dat gerechten van elkaar weten wat er gebeurt en van elkaar kunnen leren. Initiatieven zullen zorgvuldig worden geëvalueerd en bij gebleken succes op grotere schaal een vervolg krijgen. De Regiegroep bestaat uit verschillende bestuurders binnen de Rechtspraak.

4. Verbetering van de informatievoorziening

De Rechtspraak werkt in 2021 verder aan digitale toegankelijkheid. Het doel is rechtzoekenden of hun procesvertegenwoordigers via een digitaal kanaal toegang te geven tot de Rechtspraak. Zaken kunnen dan digitaal worden ingediend, waarna alle berichten- en stukkenuitwisselingen met het gerecht digitaal verlopen. Uiteindelijk zal het digitaal procederen verplicht zijn voor professionele procespartijen, zoals beoogd met de digitaliseringswetgeving. Binnen het civiel recht en het bestuursrecht krijgt de digitale ontsluiting van zaakstromen vorm in een project. De eerste zaakstromen die worden opgepakt, zijn beslagrekesten en rijksbelastingzaken. De komende jaren wordt digitale ontsluiting stapsgewijs in alle overige zaakstromen van het civiel recht en het bestuursrecht gerealiseerd.

Ook wordt vanuit de informatievoorziening een bijdrage geleverd aan de verbetering van doorlooptijden.

Daarnaast komt er voor alle rechtsgebieden een generiek digitaal werkdoossier beschikbaar, het Digitaal Werkdoossier (DWD). Het DWD gaat informatie ontsluiten uit digitale zaakdossiers, maar kan ook worden gebruikt voor gescande papieren dossiers. Het DWD maakt het mogelijk om dossiers digitaal te behandelen en bevordert optimale samenwerking.

De Rechtspraak beheert een aantal registers, zoals het Centraal Insolventieregister. De bevragingen van deze registers nemen fors toe. Naast een goede (technische) voorziening wordt gewerkt aan een verhoging van de kwaliteit van de data.

Ook zal de Rechtspraak investeren in substantiële verhoging van het aantal gepubliceerde uitspraken. In 2021 zal worden gewerkt aan verbetering van de software die wordt gebruikt voor de anonimisering van gepubliceerde uitspraken.

Ondermijnende criminaliteit

Eind 2019 heeft het kabinet de contouren geschetst van het brede offensief tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Over de inzet van de beschikbare middelen wordt overlegd met alle betrokken partijen. Gezien de toegenomen dreiging voor mensen die zijn betrokken bij rechtszaken, wordt ook gesproken over financiering van maatregelen om de veiligheid van medewerkers en bezoekers van gerechtsgebouwen structureel te verhogen. Daarnaast is het kabinet overeengekomen om in Vlissingen een grote Extra Beveiligde Inrichting (EBI) te realiseren, in combinatie met een extra beveiligde zittingsruimte. Daarnaast investeert het kabinet ook in een landelijke voorziening ten noorden van de grote rivieren als alternatief voor de bunker in Amsterdam-Osdorp. In overleg met de Raad voor de Rechtspraak en het Openbaar Ministerie zal de locatie van deze zittingslocatie worden bepaald.

Overige doelstellingen

Naast bovengenoemde beleidsdoelen zijn in de Uitvoeringsagenda 2020–2022 een aantal overige doelstellingen geformuleerd die niet in een afzonderlijk programma worden vertaald: het versterken van de externe oriëntatie, het vergroten van de diversiteit en inclusie en het verlagen van de werkdruk. Deze overige doelstellingen worden behaald door voortzetting van bestaande activiteiten en programma's, bij de uitvoering van

personeelsbeleid of bij het formuleren van een nieuwe Visie van de Rechtspraak».

De Rechtspraak vindt aansluiting bij de behoeften en problemen in de samenleving van groot belang. **Externe oriëntatie** wordt onder meer in de praktijk gebracht onder de noemer maatschappelijk effectieve rechtspraak (MER). Daarnaast wordt externe oriëntatie betrokken bij de ontwikkeling van een vernieuwde Visie van en Agenda van de Rechtspraak.

De Rechtspraak zet in op het ontwikkelen van **diversiteit en inclusie**, omdat de samenleving zich moet kunnen herkennen in de Rechtspraak. Meer diversiteit, in de meest brede zin van het woord, kan bijdragen aan het vertrouwen in en draagvlak voor de Rechtspraak. Bovendien wil de Rechtspraak een inclusieve organisatie zijn, waarin behalve rechtzoekenden ook (potentiële) werknemers zich herkennen. Daarnaast heeft de Rechtspraak als werkgever de maatschappelijke verantwoordelijkheid om het voor mensen met een arbeidsbeperking of een afstand tot de arbeidsmarkt gemakkelijker te maken om bij de Rechtspraak aan de slag te kunnen.

Het **verlagen van de werkdruk** draagt bij aan een kwalitatief goede rechtspraak. Van diverse initiatieven, zoals het programma Tijdige rechtspraak, wordt verwacht dat zij bijdragen aan het verlagen van de werkdruk. Werkdruk blijft echter een aspect van de arbeidsomstandigheden, die op de werkvloer aangepakt dient te worden door medewerkers en hun leidinggevende(n). De gerechten nemen zelf diverse maatregelen om de werkdruk te bestrijden, bijvoorbeeld door te zorgen voor een goede werkverdeling, een gezonde werkomgeving, versterking van de feedbackcultuur, professionele standaarden en reductie van ziekteverzuim.

2.2 Financiën op orde

Herstel adequate financiering

Tot en met 2019 kwam ongeveer 95 procent van de bijdrage van de Minister op basis van een methode van outputfinanciering tot stand. Met ingang van 2020 is dat nog ongeveer 60 procent. De overige 40 procent wordt lumpsum gefinancierd en is onder andere bedoeld voor lokale en landelijke overhead, huisvesting, ICT, megazaken in het straf- en civielrecht en bijzondere zaken die in 1 gerecht voorkomen.

Voor het oplossen van het structurele tekort van de afgelopen jaren zijn de zaakprijzen van de Rechtspraak herijkt. Daarnaast is er een extra bijdrage beschikbaar voor de autonome toename van bedrijfsvoeringskosten (huisvesting, schoonmaak, IT-dienstverlening) en IT-innovatie. De zaakprijzen zijn gewijzigd door toevoeging van geld voor initiatieven op het gebied van kwaliteitsverbetering. Dit budget zal gericht worden ingezet op het behalen van de doelstellingen van de Rechtspraak. Zo is bijvoorbeeld geld toegewezen voor het verkorten van doorlooptijden door achterstanden weg te werken met de inzet van landelijke inloopkamers. Gerechten kunnen bepaalde zaken overdragen aan deze kamers.

Hogere werklastgevolgen als gevolg van nieuwe wetgeving en van nieuw beleid (versterking strafrechtketen) zijn ook verwerkt in de prijzen. Bij enkele recent in werking getreden wetten wordt gekeken naar de gevolgen voor de werklast en zal op basis van afspraken met het Ministerie van JenV zo nodig worden voorzien in de financiering daarvan.

Dit geldt bijvoorbeeld voor de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz).

Daarnaast zijn efficiency-mogelijkheden verwerkt in de prijzen voor de periode 2020–2022.

De prijzen 2020–2022 komen aanzienlijk beter tegemoet aan de hogere kosten van de Rechtspraak dan de prijzen in de voorgaande periode. Daarbij is uiteraard geen rekening gehouden met de coronacrisis. Behalve gevolgen voor de aantallen afgehandelde zaken, zal deze crisis er naar verwachting ook toe leiden dat de Rechtspraak in 2021 met hogere kosten per zaak wordt geconfronteerd. Ten slotte is in de periode 2020–2022 jaarlijks 1 miljoen euro beschikbaar voor pilots in het kader van de maatschappelijk effectieve rechtspraak.

Aanpassing bekostigingssysteem

De Rechtspraak is in 2020 gestart met onderzoek naar een andere rol van het tijdbestedingsonderzoek bij de bepaling van de zaakprijzen. Het streven is om de resultaten te betrekken bij de prijsbepaling voor 2023–2025. Het eerstvolgende tijdbestedingsonderzoek is in 2021; de resultaten zijn eind 2021 beschikbaar.

3 Wijziging van de productiegerelateerde bijdrage

3.1 Wijze van berekening

De financiële verhouding tussen de Raad en het Ministerie van JenV is voor ongeveer 60 procent gebaseerd op het aantal rechtszaken. Naast de productiegerelateerde bijdrage is er een vaste lumpsumbijdrage voor de vaste kosten. De bedragen voor vaste kosten zijn tussen de Minister voor Rechtsbescherming en de Raad voor de prijsperiode 2020–2022 vastgesteld op ongeveer 418 miljoen euro. Deze kosten worden jaarlijks geïndexeerd voor wijzigingen in lonen en prijzen.

3.2 Productievoorstel

De basis voor de capaciteitsbehoefte en het productievoorstel voor 2020 tot en met 2025, en daarmee voor de productiegerelateerde bijdrage, is conform het BFR 2005 de verwachte instroom in die periode volgens de ketenprognoses.

Betrouwbare instroomramingen

De in dit begrotingsvoorstel opgenomen capaciteitsbehoefte voor de behandeling van strafzaken, bestuurszaken en civiele zaken, is gebaseerd op de door het Ministerie van JenV opgestelde meerjarenprognose van de capaciteitsbehoefte in de justitiële ketens op basis van het PMJ. De prognose van de capaciteitsbehoefte voor de behandeling van vreemdelingenzaken is gebaseerd op de Meerjaren Productie Prognose (MPP) in de vreemdelingenketen.

De PMJ-prognoses zijn gebaseerd op econometrische modellen, waarbij gebruik is gemaakt van in het verleden gevonden verbanden tussen externe ontwikkelingen (demografische, economische en maatschappelijke) en ontwikkelingen in de verschillende justitieketens. De externe ontwikkelingen zijn onder andere de ontwikkeling van de omvang van de beroepsbevolking, de koopkrachtontwikkeling, het gemiddeld inkomen, de uitkeringen, de ontwikkeling van de bruto toegevoegde waarde en de collectieve lastendruk.

De prognoses hiervan zijn ontleend aan diverse publicaties van het Centraal Planbureau (CPB). (Zie de PMJ-rapporten van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) en de Raad voor meer informatie over PMJ en de gebruikte CPB publicaties¹.) Naast de beleidsneutrale raming van rechtszaken worden in het PMJ en de MPP ook verwachte gevolgen in aantallen zaken van nieuwe wet- en regelgeving en beleid meegenomen. Voor de Rechtspraak zijn die effecten over het algemeen gebaseerd op ex ante evaluaties die in het kader van de wetgevingsadvisering tot stand zijn gekomen.

De PMJ-prognoses zijn gemaakt in de periode oktober tot en met december 2019 en de MPP-prognoses in februari 2020. De effecten van de coronacrisis zijn hierin nog niet verwerkt. De gevolgen van de coronacrisis zijn op dit moment nog hoogst onzeker. Derhalve is er nog geen nieuwe PMJ- en MPP-raming beschikbaar. Een te verwachten direct gevolg is daling van de productie. Door de maatregelen om verspreiding van het

¹ <https://www.wodc.nl/cijfers-en-prognoses/Prognose-justitiële-ketens/index.aspx> en <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/06/12/tk-pmj-ramingen-tot-en-met-2024>

coronavirus tegen te gaan, werden er (veel) minder fysieke zittingen gehouden. Nog altijd kan niet het aantal fysieke zittingen van voor de crisis worden gehouden.

Een ander direct gevolg van de coronacrisis is de verwachte wijziging in het aanbod van zaken. Zo zijn de eerste signalen dat er minder high impact criminaliteit (HIC) is, omdat daar minder gelegenheid toe is. Daarentegen lijken er meer internetoplichting, meer huiselijk geweld en meer faillissementszaken te zijn. Op de langere termijn zal de schade van de coronacrisis aan de economie doorwerken in de prognoses. Op basis van het PMJ-model is het niet aannemelijk dat verslechterde economische omstandigheden op lange termijn grote gevolgen zullen hebben voor het aantal misdrijven, maar wellicht wel voor het aantal overtredingen. De verslechterde economische omstandigheden hebben waarschijnlijk wel grote gevolgen voor het aantal civielrechtelijke en bestuursrechtelijke zaken. Zowel de ernst van de economische crisis als de snelheid van herstel daarvan, zijn op dit moment nog onduidelijk en derhalve de doorwerking op de prognoses en capaciteit ook. De eerste aangepaste ramingen volgen in het najaar van 2020.

Verwachte ontwikkeling van de capaciteitsbehoefte in de periode 2020–2025 zoals opgenomen in de meest recente PMJ en MPP (pre-corona).

Tabel 2 productie conform meerjarenprognose (aantallen producten)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Rechtbank Handel	70.797	71.391	70.936	71.196	71.408	71.080
Rechtbank Familie	189.510	191.237	192.170	193.137	194.108	194.963
Rechtbank Bestuur	34.916	34.420	35.086	35.364	35.814	36.230
Rechtbank Straf	175.651	177.582	176.955	176.015	175.777	175.629
Rechtbank Kanton	985.685	1.000.480	993.143	974.235	954.624	931.640
Rechtbank VK	49.540	48.660	42.090	38.540	38.540	38.540
Rechtbank Belasting	24.715	25.436	25.828	26.014	26.245	26.510
Totaal rechtbanken	1.530.813	1.549.205	1.536.208	1.514.501	1.496.516	1.474.591
Hof Handel	7.302	7.770	8.414	8.351	8.025	7.718
Hof Familie	4.968	5.020	5.057	5.080	5.104	5.122
Hof Straf	31.122	31.128	31.129	31.133	31.142	31.328
Hof Belasting	5.076	4.272	4.524	4.582	4.638	4.699
Totaal hoven	48.468	48.189	49.124	49.145	48.909	48.868
Centrale Raad van beroep (CRvb)	5.941	4.727	4.385	4.432	4.449	4.504
Totalen rechtbanken, hoven en CRvB	1.585.222	1.602.121	1.589.716	1.568.079	1.549.874	1.527.962

3.3 Budgettaire consequenties productiegerelateerde bijdrage

In tabel 3 wordt per productgroep de budgetmutatie voor de productiegerelateerde bijdrage weergegeven. De productieaantallen conform de huidige meerjarenprognose (zoals beschreven in paragraaf 3.2, tabel 2) liggen hieraan ten grondslag.

Tabel 3 Budgettaire gevolgen productie conform meerjarenprognose (in euro's)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Rechtbank Handel	3.680.793	4.406.539	6.009.741	5.682.298	5.083.328	4.916.185
Rechtbank Familie	4.045.332	4.811.942	6.554.441	6.205.833	5.562.986	5.428.742
Rechtbank Bestuur	- 331.774	- 1.948.137	- 3.297.217	- 4.951.614	- 7.075.188	- 7.623.432
Rechtbank Straf	- 10.519.940	- 12.918.018	- 13.465.567	- 13.554.991	- 13.821.036	- 13.709.607
Rechtbank Kanton	- 4.919.538	- 5.518.788	- 3.767.720	- 2.879.447	- 1.573.742	883.347
Rechtbank Belasting	4.100.321	3.698.919	3.260.096	2.663.208	1.932.247	1.759.096
Totaal rechtbanken	- 3.942.786	- 7.465.522	- 4.704.204	- 6.832.691	- 9.889.381	- 8.343.643
Hof Handel	2.136.158	2.708.524	1.449.495	578.979	574.430	1.554.965
Hof Familie	1.164.100	2.395.709	2.830.826	2.252.139	1.697.625	1.745.707
Hof Straf	3.632.918	3.527.320	3.466.738	3.382.566	3.304.105	3.066.178
Hof Belasting	- 965.738	1.951.762	1.295.898	713.483	160.511	10.769
Totaal hoven	5.967.438	10.583.315	9.042.957	6.927.167	5.736.671	6.377.619
Centrale Raad van beroep (CRvb)	1.363.535	1.972.803	1.572.283	838.594	323.737	180.561
Totalen rechtbanken, hoven en CRvB	3.388.186	5.090.596	5.911.035	933.069	- 3.828.973	- 1.785.462
Rechtbank VK	- 8.652.933	- 8.265.233	- 2.835.269	0	0	0

3.4 Prognoses en de coronacrisis

Zoals aangegeven, stammen bovenstaande prognoses en de daarbij behorende budgetmutaties allemaal uit het pre-coronatijdperk. De voorspelkracht van deze prognoses is daardoor afgenomen. Aangezien rijksbreed overeen is gekomen ramingen van voor de crisis te gebruiken voor het opstellen van de rijksbegroting, heeft de Rechtspraak besloten om dit nu ook als uitgangspunt te nemen.

Aangezien de te verwachten invloed van de gevolgen van de coronacrisis op de prognoses groot is, staat de Rechtspraak de volgende werkwijze voor:

- Ten aanzien van de prognoses in het strafrecht zullen de huidige productieramingen intact worden gelaten. Dit heeft als reden dat er in samenwerking met de ketenpartners beleid is ontwikkeld om de door de coronacrisis opgelopen achterstanden weg te werken. Dit beleid zorgt voor een stijging in de werklast en dus in de prijzen voor strafzaken bij de Rechtspraak. Om de onlangs overeengekomen prijzen in het prijsakkoord niet te hoeven herijken voor deze tijdelijke maatregelen, wordt de werklaststijging gefinancierd door een hogere afspraak te maken voor de aantallen. Hierbij is ook de afspraak gemaakt dat de hardheidsclausule geldt voor minderproductie in het strafrecht in 2021.
- Ten aanzien van de aantallenprognoses voor de overige rechtsgebieden (handel, familie, bestuur, belasting, vreemdelingenzaken en kanton) wordt in het najaar van 2020 een nieuwe PMJ- en MPP-raming opgesteld. Binnen deze raming zullen ook de opgelopen werkvoorraden als gevolg van de coronacrisis worden ingebracht.

Het is van belang om zo snel als mogelijk met het wegwerken van de opgelopen werkvoorraden te starten en deze niet nodeloos verder te laten oplopen. Daarom is na overleg met JenV besloten vooruitlopend op de definitieve inzichten van de benodigde extra capaciteit, nu al te starten met het stapsgewijs verhogen van de capaciteit. Zo kan in 2021 een start gemaakt worden met het inlopen van de gestegen werkvoorraden door de coronacrisis. De uitkomsten van de prognoses in het najaar, inclusief voorraden, vormen dan de basis voor nader overleg over de voor de komende jaren nog eens extra te zetten stappen in het aantrekken van capaciteit.

4 Bijdrage voor gerechtskosten

De gerechtskosten in civiele en bestuurlijke zaken zijn conform het BFR 2005 voor rekening van de gerechten. Het gaat onder andere om kosten voor getuigen, tolken en vertalers en deskundigen. De bijdrage voor gerechtskosten in civiele en bestuursrechtelijke zaken voor 2020 en verder komt conform het BFR 2005 tot stand door de verwachte productie in de sectoren civiel en bestuur (tabel 2) te vermenigvuldigen met de in 2019 gerealiseerde kostprijzen per sector (1,36 euro voor civiel en 23,95 euro voor bestuur per zaak).

**Tabel 4 Verwachte instroom civiel en bestuur
(absolute aantallen)**

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Rechtbank Handel	70.797	71.391	70.936	71.196	71.408	71.080
Rechtbank Familie	189.510	191.237	192.170	193.137	194.108	194.963
Rechtbank Bestuur	34.916	34.420	35.086	35.364	35.814	36.230
Rechtbank Kanton	875.665	893.160	885.923	869.072	849.238	827.063
Rechtbank VK	49.540	48.660	42.090	38.540	38.540	38.540
Rechtbank Belasting	24.715	25.436	25.828	26.014	26.245	26.510
Totaal rechtbanken	1.245.142	1.264.303	1.252.033	1.233.323	1.215.353	1.194.385
Hof Handel	7.302	7.770	8.414	8.351	8.025	7.718
Hof Familie	4.968	5.020	5.057	5.080	5.104	5.122
Hof Belasting	5.076	4.272	4.524	4.582	4.638	4.699
Totaal hoven	17.346	17.062	17.994	18.012	17.767	17.540
Centrale Raad van beroep (CRvb)	5.941	4.727	4.385	4.432	4.449	4.504
Totalen rechtbanken, hoven en CRvb	1.268.429	1.286.091	1.274.412	1.255.767	1.237.570	1.216.429

**Tabel 5 mutatie bijdrage gerechtskosten conform systematiek BFR 2005
x € 1.000**

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Gerechtskosten	4.440	4.404	4.261	4.169	4.161	4.150
– waarvan civiel	1.562	1.589	1.581	1.560	1.534	1.504
– waarvan bestuur	2.878	2.814	2.680	2.609	2.627	2.646
JenV-begroting 2020	2.768	2.722	2.685	2.661	2.647	2.647
Vershil tov. begroting JenV 2019	1.672	1.682	1.576	1.508	1.514	1.503

5 Bijdrage voor overige kosten

De bijdrage voor overige kosten heeft betrekking op de megazaken in het strafrecht, het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBB) en de bij wet aan gerechten opgedragen bijzondere kamers.

5.1 Megazaken

Megazaken in het strafrecht hebben betrekking op grote en tijdrovende zaken waardoor toepassing van de normale kostprijzen voor strafzaken niet passend is. Bij de rechtbanken wordt in 2020 uitgegaan van ongeveer 4.320 megazittingsuren. Bij de gerechtshoven wordt uitgegaan van ongeveer 1.930 megazittingsuren. Voor de gerechtshoven is daarbij op basis van onderzoek van de Raad en de gerechtshoven inmiddels vastgesteld dat het huidige tarief niet kostendekkend is vanwege de toenemende complexiteit die deze zaken in hoger beroep bij het gerechtshof als hoogste feitelijke instantie kennen.

De Hoge Raad stelt op zijn beurt hoge eisen aan procedurele kwesties, zoals het aanwezigheidsrecht van de verdachte en de beoordeling van verzoeken tot het horen van getuigen die veelal over de wereld zijn uitgewaaid en waarvoor weer rechtshulpverzoeken nodig zijn. Deze en andere complicerende factoren zorgen ervoor dat de behandeling van megazaken straf bij de gerechtshoven ongeveer 52 procent duurder uitvalt. In onderstaande tabel is deze kostenverhoging verwerkt.

In 2021 wordt een extra bedrag opgenomen voor hogere kosten als gevolg van de werkzaamheden van het Europees Openbaar Ministerie (EOM). Het EOM zal bevoegd zijn inzake de vervolging van bepaalde strafbare feiten die de financiële belangen van de Europese Unie schaden. EOM-zaken worden volgens de lokale procedureregels in de lidstaten vervolgd en berecht.

Tabel 6 Budgettaire gevolgen raming megazaken
x € 1.000

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Megazaken rechtbanken	9.500	9.500	9.500	9.500	9.500	9.500
Megazaken hoven	6.900	6.900	6.900	6.900	6.900	6.900
Wimzaken hof Den Haag	720	720	720	720	720	720
Wimzaken rb Den Haag	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600
EOM		500				
Totaal begrotingsvoorstel 2021	18.720	19.220	18.720	18.720	18.720	18.720
JenV-begroting 2020	17.869	18.369	17.869	17.869	17.869	17.869
Verschil tov. JenV-begroting 2019	851	851	851	851	851	851

De rechtbank Den Haag en het gerechtshof in Den Haag zijn exclusief bevoegd om zaken voortvloeiend uit de Wet internationale misdrijven (WIM) te behandelen. Deze zaken vragen om andere kennis en een andere voorbereiding dan «normale» megazaken. Zo moet voor deze zaken inzicht worden verkregen in verdragsrecht, recht van internationale organisaties en tribunalen ter zake van diverse leerstukken en internationale verdragen.

5.2 College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb)

De kosten van het CBb zijn gelijk aan wat daarvoor in de begroting van het Ministerie van JenV 2020 is opgenomen.

**Tabel 7 Budgettaire gevolgen van de raming CBb
x € 1.000**

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totaal begrotingsvoorstel 2021	9.542	9.542	9.542	9.542	7.542	7.542
JenV-begroting 2020	9.542	9.542	9.542	9.542	7.542	7.542
Verschil t.o.v. JenV-begroting 2020	0	0	0	0	0	0

Het CBb oordeelt over geschillen op het terrein van het sociaaleconomisch bestuursrecht. Dat betekent dat er vaak kwesties van Europees recht spelen. Daarnaast is het College de hoger beroepsinstantie voor uitspraken op het gebied van een aantal specifieke wetten, zoals de Mededingingswet en de Telecommunicatiewet.

Sinds eind 2016 wordt het CBb geconfronteerd met een zeer fors hogere instroom van LNV (landbouw, natuur en voedselkwaliteit)-zaken. Dit zijn circa 500 landbouw subsidiezaken, 800 fosfaatreductiezaken en 800 fosfaatrechtzaken. Het CBb heeft extra capaciteit (raadsheren, juristen en ondersteuning) aangetrokken om deze extra instroom de komende jaren naast de reguliere instroom te kunnen verwerken. Hier zijn in 2020 tot en met 2023 tijdelijk extra middelen voor noodzakelijk.

Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft vanaf 2019 voor 5 jaar een bijdrage aan het Ministerie van JenV beschikbaar gesteld voor een groot aantal landbouwzaken bij het CBb.

5.3 Bijzondere kamers

Bij de bijzondere kamers gaat het om specifieke kamers van gerechten die – met uitsluiting van andere gerechten – bij wet bevoegd zijn verklaard om bepaalde zaken te behandelen. Het gaat om de douanekamer (gerechtshof Amsterdam, rechtbank Noord-Holland), de Ondernemingskamer (gerechtshof Amsterdam), de kamer voor het kwekersrecht (gerechtshof Den Haag), de octrooikamer (gerechtshof Den Haag, rechtbank Den Haag), de merkenwetkamer (gerechtshof Den Haag, zaken in verband met de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Mulderzaken bij gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, rechtbank Noord-Nederland), adviezen ingevolge de Wet overdracht tenuitvoerlegging (WOTS, gerechtshof Arnhem-Leeuwarden), de centrale grondkamer (gerechtshof Arnhem-Leeuwarden), de kamer voor bijzondere competentiezaken bestuurszaken (OPTA/NMA, rechtbank Rotterdam), liaisonrechter (rechtbank Den Haag) en de raden penitentiaire kamer (gerechtshof Arnhem-Leeuwarden). Vanaf 2020 is de Maritieme Kamer bij de rechtbank Rotterdam een bijzondere kamer geworden. Hiertoe zijn middelen overgeheveld vanuit de productiegerelateerde bijdrage².

Netherlands Commercial Court

Het Nederlandse bedrijfsleven wordt steeds vaker geconfronteerd met de keuze om geschillen in internationale contracten voor te leggen aan speciale handelsgerichten (vooral het Commercial Court in Londen) of

² Dit verklaart in tabel 8 het verschil t.o.v. de JenV-begroting 2020.

aan arbitrage in andere landen. Om aantrekkelijk te blijven als jurisdictie voor internationale handelsgeschillen, moet Nederland investeren in het versterken van de juridische infrastructuur door een geschikte voorziening voor dit soort geschillen aan te bieden. De wetgeving voor de invoering van een in ingewikkelde handelszaken gespecialiseerd gerecht, de Netherlands Commercial Court (NCC) en de Netherlands Commercial Court of Appeal (NCCA), trad in 2019 in werking. De Rechtspraak ontvangt jaarlijks een bijdrage van het Ministerie van JenV voor de NCC(A), door middel van een vordering op het ministerie. De lumpsumbijdrage aan de Rechtspraak voor de kosten van de NCC(A) is, anders dan de reguliere Lamicie-bekostiging, niet gebaseerd op het aantal afgedane zaken. De hoogte van deze bijdrage wordt vastgesteld op basis van de verwachte kosten, die mede zijn gebaseerd op het aantal geraamde zaken.

**Tabel 8 Budgettaire gevolgen van de raming Bijzondere kamers Rechtspraak
x € 1.000**

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Bijzondere Kamers	12.070	12.070	12.070	12.070	12.070	12.070
Netherlands Commercial Court	800	900	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal begrotingsvoorstel 2021	12.870	12.970	13.070	13.070	13.070	13.070
JenV-begroting 2020	12.366	12.366	12.366	12.366	12.366	12.366
Verschil t.o.v. JenV-begroting 2020	504	504	504	504	504	504

6 Bijdrage voor niet-Besluit financiering rechtspraak (BFR) 2005 taken

De bijdrage voor niet-BFR 2005 taken heeft betrekking op de bijdrage die de Rechtspraak van het Ministerie van JenV en van derden ontvangt voor andere dan de in het BFR 2005 geregelde taken. Het gaat hier om tuchtrecht, de secretariaten van de commissies van toezicht voor het gevangeniswezen en enkele overige taken.

Tabel 9 Budgettaire gevolgen van de raming Niet BFR 2005 taken
x € 1.000

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tuchtrecht	3.470	3.470	3.470	3.470	3.470	3.470
Secr. Commissie van toezicht	5.686	5.686	5.686	5.686	5.686	5.686
Nederlandse Antillen (SSR)	50	50	50	50	50	50
Totaal begrotingsvoorstel 2021	9.206	9.206	9.206	9.206	9.206	9.206
JenV-begroting 2020	9.206	9.206	9.206	9.206	9.206	9.206
Verschil t.o.v. JenV-begroting 2020	0	0	0	0	0	0

Tuchtrecht

Bij tuchtrecht gaat het om de kosten die gerechten maken voor tuchtcolleges. Tuchtcolleges in eerste aanleg, zoals de raden van discipline (advocatuur), de kamers voor het notariaat en de Kamer voor gerechtsdeurwaarders, zijn zelfstandige colleges die veelal voor bemensing, huisvesting of plaats van zaakbehandeling grotendeels van een gerecht afhankelijk zijn. De bepalingen over bekostiging van de Wet op de rechterlijke organisatie en het BFR 2005 zijn op deze colleges niet van toepassing. Met de gerechten die het aangaat worden, buiten de Raad om, afspraken gemaakt. De bedragen worden overeengekomen tussen de desbetreffende gerechten en de tuchtcolleges die vallen onder de beleidsverantwoordelijkheid van het Ministerie van JenV.

Secretariaten van de Commissies van Toezicht voor het gevangeniswezen

De gerechten verrichten ten behoeve van de Commissies van Toezicht (CvT) voor het gevangeniswezen secretariaatswerkzaamheden in het kader van de behandeling van klachten van gedetineerden. Dit werk wordt volledig door de opdrachtgever (Ministerie van JenV) gefinancierd. De kosten van de secretariaten van de Commissies van Toezicht worden geraamd op basis van het aantal klachten, het aantal cellen en de gerealiseerde kosten. De totaal geraamde kosten komen uit op 5,7 miljoen euro. Dit bedrag is inclusief de structurele overheveling van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) inzake het kenniscentrum CvT's aan de rechtbank Midden-Nederland (140.000 euro).

7 Aanvraag leenfaciliteit

Voor investeringen maakt de Rechtspraak gebruik van de leenfaciliteit bij het Ministerie van Financiën. De huidige verwachting is dat vanaf 2021 gemiddeld een jaarlijks leenplafond van 24 miljoen euro nodig is. Op grond van de meerjarige investeringsplannen uit de jaarplannen 2020 van de gerechten, het Bureau van de Raad en de landelijke diensten IV-organisatie, Studiecentrum Rechtspleging (SSR) en Landelijk Dienstencentrum voor de Rechtspraak (LDCR), ontstaat het volgende beroep op de leenfaciliteit:

Tabel 10 Aanvraag leenfaciliteit
x € 1.000

2020	2021	2022	2023	2024	2025
34.600	24.000	24.000	24.000	24.000	24.000

Na de reset in 2018 van de digitalisering van het civiel- en bestuursrecht, wordt vanaf medio 2020 weer geïnvesteerd in het realiseren van digitale toegankelijkheid met de uitvoering van het programma Digitale Toegang Civiel en Bestuur. Ook voor de verhoging van het niveau van informatiebeveiliging binnen de Rechtspraak wordt meer geïnvesteerd in het netwerk en opslag. Daarmee komen de jaarlijkse investeringen in hardware structureel op een hoger niveau. Daarnaast worden in 2020 met de oplevering van de nieuwbouw van de rechtbank Amsterdam digitale zittingszalen ingericht, waarvoor audiovisuele apparatuur wordt aangeschaft.

8 Samenvattend begrotingsvoorstel voor de Rechtspraak

In tabel 11 worden alle voorgaande financiële mutaties voor 2020 tot en met 2025 weergegeven ten opzichte van de stand van de begroting 2020 van het Ministerie van JenV. De indexatie voor de stijging van het loon- en prijspeil wordt jaarlijks toegepast conform het BFR 2005.

Tabel 11 Mutaties begrotingsvoorstel Rechtspraak 2021

x € 1.000

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Productiegerelateerde bijdrage	5.265	3.175	- 3.076	- 933	3.829	1.785
Vaste kosten	0	0	0	0	0	0
Gerechtskosten	1.672	1.682	1.576	1.508	1.514	1.503
Megazaken straf	851	851	851	851	851	851
Niet BFR	0	0	0	0	0	0
Ondermijnende criminaliteit	1.125	2.580	1.680	1.800	1.800	1.800
Afdoen corona-achterstanden		pm	pm	pm		
Totaal gevraagd bijdrage MvJ&V	1.032.587	1.038.656	1.032.020	1.037.812	1.030.968	1.028.914
Totale mutatie bijdrage Rechtspraak	8.913	8.287	1.032	3.226	7.994	5.940

Voor 2020 en voor 2021 betekent de prognose op basis van het PMJ en MPP dat het totaal van mutaties leidt tot een kleine verhoging van de bijdrage van het Ministerie van JenV van respectievelijk 8,9 miljoen euro en 8,3 miljoen euro. Daarnaast wordt voor 2020 een negatief eigen vermogen van 6,4 miljoen euro verwacht dat conform het BFR 2005 (artikel 17) door de Minister voor Rechtsbescherming dient te worden aangevuld.

Zoals in paragraaf 3.4 aangegeven, wordt voor wat betreft de aantallenprognose in het najaar 2020 in samenwerking met het Ministerie van JenV een nieuwe PMJ- en MPP-raming opgesteld. Binnen deze raming zullen ook de opgelopen werkvoorraden als gevolg van de coronacrisis worden ingebracht.

Het is van belang om zo snel als mogelijk met het wegwerken van de opgelopen werkvoorraden te starten en deze niet nodeloos verder te laten oplopen. Daarom is na overleg met JenV besloten vooruitlopend op de definitieve inzichten van de benodigde extra capaciteit, nu al te starten met het stapsgewijs verhogen van de capaciteit. Zo kan in 2021 een start gemaakt worden met het inlopen van de gestegen werkvoorraden door de coronacrisis. De uitkomsten van de prognoses in het najaar, inclusief voorraden, vormen dan de basis voor nader overleg over de voor de komende jaren nog eens extra te zetten stappen in het aantrekken van capaciteit.

8.1 Ontwikkeling eigen vermogen

In 2019 was het resultaat van de Rechtspraak 49,3 miljoen euro negatief. Dit bedrag is ten laste gebracht van het eigen vermogen. Op grond van het BFR 2005 (art. 18, lid 3) was aanvulling tot nulstand door de Minister van JenV nodig. Vooruitlopend hierop is in 2019 door het Ministerie van JenV gestort in de exploitatiereserve van de Rechtspraak. De verwachting is dat de kosten van de Rechtspraak in 2020, als gevolg van de genomen coronamaatregelen, 6,4 miljoen euro hoger zullen zijn dan de nu geraamde opbrengsten. Daarnaast hebben de genomen maatregelen

gevolgen voor het afdoen van zaken. Over de lagere opbrengst als gevolg van minderwerk voor een bedrag van 95 miljoen euro zijn ten aanzien van de hardheidsclausule voor 2020 inmiddels afspraken gemaakt tussen de Raad en de Minister voor Rechtsbescherming.

Tabel 12 Ontwikkeling eigen vermogen (x 1 mln. euro)

	2019	2020	2021
Eigen vermogen per 1-1	0	0	0
(Prognose) resultaat	- 49.287	- 6.400	0
(prognose) lagere opbrengst minderwerk		- 95.000	
Eigen vermogen per 31-12	- 49.287	- 101.400	
Toepassen hardheidsclausule minderwerk		95.000	
Aanvulling eigen vermogen	49.287	6.400	

9 Doorlooptijden

De Rechtspraak heeft in 2020 nieuwe (maximum)normen voor doorlooptijden ontwikkeld. De methodiek van normpercentages (X % van de zaken binnen X dagen) is verlaten. Er wordt nu voor het overgrote deel gewerkt met een maximumnorm voor het aantal dagen per zaakstroom. De nieuwe methodiek maakt interne sturing eenvoudiger en maakt duidelijker wat rechtszoekenden kunnen verwachten.

De geformuleerde normen zijn vanwege het perspectief van de rechtszoekende normen voor de totale doorlooptijd. Binnen deze totaalnormen is sprake van genormeerde deeltrajecten. Een deel van deze deeltrajecten bevindt zich buiten de invloedssfeer van de Rechtspraak; de doorlooptijd daarvan wordt bepaald door anderen (procespartijen). In onderstaande tabel wordt uit oogpunt van leesbaarheid alleen de normen op totaalniveau weergegeven, dus inclusief de doorlooptijd van die andere partijen.

Streven is om de geformuleerde normen uiterlijk in 2023 te realiseren. Zoals gezegd is dit alleen mogelijk als Rechtspraak én alle andere betrokken partijen de normen voor «hun» deeltrajecten realiseren. Op dit moment is het nog niet mogelijk om streefwaarden specifiek voor 2021 te formuleren. De feitelijke situatie in 2020 wordt namelijk op dit moment nog in kaart gebracht; de informatiesystemen moeten hiervoor worden aangepast.

Verder zijn op dit moment voor de belangrijkste, maar nog niet voor alle soorten zaken normen geformuleerd. In de loop van 2021 zullen voor alle soorten zaken normen zijn opgesteld.

Tabel 13 doorlooptijden rechtzaken

Bestuur	Standaard
Bestuur algemeen (1 ^e aanleg) EK	140 dagen
Bestuur algemeen (1 ^e aanleg) MK	154 dagen
Belasting (1 ^e aanleg)	60% in 252 dagen
Belasting (1 ^e aanleg)	90% in 294 dagen
CRvB (hoger beroep)	252 dagen
CBb (1 ^e en enige aanleg en hoger beroep)	60% in 231 dagen
CBb (1 ^e en enige aanleg en hoger beroep)	90% in 273 dagen
CBb (igv toezichthouder bestuursorgaan is)	365 dagen
Belasting (hoger beroep)	365 dagen
Asiel (AA, verkorte procedure) ¹	28 dagen
Bewaring (1 ^e beroep of vervolghoer op zitting)	21 dagen
Bewaring (vervolghoer zonder zitting)	14 dagen
Voorlopige voorzieningen	28 dagen
Kennelijke uitspraken en verzet (1 ^e aanleg)	154 dagen
Kennelijke uitspraken en verzet (hoger beroep)	168 dagen
Familie- en jeugdrecht	Standaard
Reguliere verzoekschriftprocedures (rechtbanken)	210 dagen
Reguliere verzoekschriftprocedures (hoger beroep)	224 dagen
Jeugdbeschermingszaken: verzoeken 1 ^e OTS	35 dagen
Jeugdbeschermingszaken: overige verzoeken OTS en machtiging uithuisplaatsing (met zitting)	42 dagen

Bestuur	Standaard
Jeugdbeschermingszaken: overige verzoeken OTS en machtiging uithuisplaatsing (zonder zitting)	28 dagen
Jeugdbeschermingszaken (hoger beroep)	91 dagen
Geschillen ouderlijk gezag	70 dagen
Voorlopige voorzieningen	35 dagen
Handel/kanton	Standaard
Verzoekschriften (rechtbank kanton)	112 dagen
Verzoekschriften (rechtbank handel)	126 dagen
Verzoekschriften (hoger beroep)	161 dagen
Kort geding (1 ^e aanleg)	35 dagen
Spoedappel (hoger beroep)	56 dagen
Dagvaarding zonder verweer (kanton 1 ^e aanleg)	14 dagen
Dagvaarding zonder verweer (handel 1 ^e aanleg)	42 dagen
Dagvaarding met verweer (kanton 1 ^e aanleg)	140 dagen
Dagvaarding met verweer (handel 1 ^e aanleg) EK	252 dagen
Dagvaarding met verweer (handel 1 ^e aanleg) MK	280 dagen
Dagvaardingen en kort geding (hoger beroep) zonder zitting	238 dagen
Dagvaardingen en kort geding (hoger beroep) 1 zitting	329 dagen
Dagvaardingen en kort geding (hoger beroep) 2 zittingen	420 dagen
Strafrecht	Standaard
EK jeugd (rechtbanken)	42 dagen
MK jeugd (rechtbanken)	84 dagen
EK niet jeugd (rechtbanken)	105 dagen
MK niet jeugd (rechtbanken)	153 dagen
EK (hoger beroep)	133 dagen
MK (hoger beroep)	183 dagen
Uitwerken appellen en cassaties (rechtbanken) jeugdzaken	28 dagen
Uitwerken appellen en cassaties (rechtbanken) niet jeugd	42 dagen
Uitwerken appellen en cassaties (hoger beroep) jeugdzaken	28 dagen
Uitwerken appellen en cassaties (hoger beroep) niet jeugd	42 dagen
Bijzondere raadkamer rekest 1 ^e aanleg spoed	28 dagen
Bijzondere raadkamer rekest 1 ^e aanleg regulier	107 dagen
Bijzondere raadkamer rekest 2 ^e aanleg spoed	28 dagen
Bijzondere raadkamer rekest 2 ^e aanleg regulier	107 dagen
Toezicht	Standaard
Verzoekschriften CBM	42 dagen
Verzoekschriften faillissementen (eigen aangifte)	63 dagen
Verzoekschriften WSNP	91 dagen
CBM – boedelbeschrijving, zonder zitting	140 dagen
CBM – boedelbeschrijving, met zitting	182 dagen
CBM – periodieke rekening en verantwoording, zonder zitting	588 dagen
CBM – periodieke rekening en verantwoording, met zitting	609 dagen
CBM – eindrekening en -verantwoording, zonder zitting, opheffing/ontslag uitvoerder	105 dagen
CBM – eindrekening en -verantwoording, met zitting, opheffing/ontslag uitvoerder	126 dagen
CBM – eindrekening en -verantwoording, zonder zitting, overlijden	168 dagen
CBM – eindrekening en -verantwoording, met zitting, overlijden	189 dagen

Bestuur	Standaard
CBM – machtigingsverzoek	14 dagen
Faillissementen – duur toezicht	nog verder uitwerken

¹ De Verlengde Asielprocedure valt onder de stroom Bestuur algemeen (1° aanleg)

Naast de hierboven benoemde procedures kunnen verschillende incidenten of (deel)procedures de reguliere procedure aanzienlijk verlengen. Deze zijn apart benoemd, maar worden voor de overzichtelijkheid buiten deze tabel gehouden.

